

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 2

Gemeente Den Haag, 02 augustus 2023

Locatie:

Spui 70, kamer C01.09

Aanwezig:

Margien Oepts

Plv. voorzitter

Joris Molenaar

Lid

Frederik Pöll

Lid

Secretaris:

Karen Heijne

INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Goudenregenstraat 70A

Wcie 20230802/202321637

Bouwen: het vergroten van de woning Goudenregenstraat 70A door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie constateert dat er, verderop in het bouwblok op nummer 50, een dakopbouw met een kleine setback en een rechte gevel is vergund. Als eerste initiatief is deze leidend voor iedere nieuwe dakopbouw op dit architectonische ensemble. De commissie vraagt aan de voorzijde aan te sluiten op dit ontwerp en de hoofdvorm en architectonische vormgeving aan te passen. Een nauwkeurige afstemming tot in de details is daarnaast nodig om een naadloze aansluiting van de dakopbouwen op elkaar en daarmee een geslaagd toekomstbeeld te garanderen. Ook dient de aansluiting op de dakopbouw van het rechterpand in beeld te worden gebracht. Zij vraagt daarbij aandacht voor de afwerking van de wachtgevel van de burens.

De commissie stemt in met de indeling van de achterzijde en de voorgestelde materialisering voor de afwerking. Gezien bovenstaande opmerkingen is de detaillering, materialisering en kleurkeuze bij deze behandeling niet nader beoordeeld.

2 Herderinnestraat 5, 5A en 5B

Wcie 20230802/202316250

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van de woningen Herderinnestraat 5, 5A en 5B door het wijzigen van de indeling, het maken van een uitbreiding op de eerste verdieping, het maken van een dakterras op de tweede verdieping en het realiseren van een extra bouwlaag ten behoeve van een zelfstandige woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Eerder heeft de commissie de keuze voor een afgeknotte schildkap onderschreven, maar heeft zij niet ingestemd met de voorgestelde architectonische uitwerking.

De commissie heeft gevraagd de helling van het schild zorgvuldig te bepalen, rekening houdend met de historische context van het rijks beschermd stadsgezicht en de situering van het pand naast een monument. Het aangeleverde beeld overtuigt de commissie niet en zij houdt vast aan een kap met een maximale helling van 70 graden.

De maat en positie van de zijdakkapellen zijn in het aangepaste plan in deze situatie acceptabel en akkoord. De commissie stemt niet in met de twee houten privacy schermen aan de achterzijde bij het terras en vraagt een hoogwaardiger alternatief voor te leggen.

De commissie constateert dat het tekenwerk niet consistent is en vraagt de tekeningen onderling af te stemmen. De dakkapel is bijvoorbeeld in het vooraanzicht minder hoog dan de detaillering doet suggereren. Het vooraanzicht dient op dit punt te worden aangehouden. De horizontale detaillering ontbreekt. De commissie vraagt om een detail van de zijwang van de dakkapel, de hoekkeper en de aansluiting met verholven goot van de dakkapel op het dakvlak. Ook dient de detaillering compleet te worden gemaakt met maatvoering en peilmaten. En er dient een volledige opgave en specificatie van de gebruikte kleuren en materialen te worden bijgevoegd, gebaseerd op de oorspronkelijke kleurstelling op de verdiepingen. De voorgestelde dakpan is akkoord.

3 Kornoeljestraat 92

Wcie 20230802/202317360

Bouwen: het vergroten van de woning Kornoeljestraat 92 door het maken van een dakopbouw met een dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie stemt in met de aangepaste hoofdvorm, maar zij heeft nog enkele opmerkingen ten aanzien van de architectonische uitwerking.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de zorgvuldige studie. Dit heeft geleid tot een passend voorstel en een overtuigend toekomstbeeld. De compositie van de gevels is uitgelijnd op de onderliggende architectuur en zorgt voor de hechting van de opbouw op de bestaande architectuur.

De commissie vraagt de aanvraag aan te vullen met horizontale details. En bij het hoekdetail met de wachtgevel het metselwerk een strek om te zetten op de wachtgevel, zoals aangegeven op de plattegrond. Ook vraagt zij de materiaal- en kleurstaat aan te vullen met specificaties (RAL nummers) gebaseerd op de oorspronkelijke kleurstelling, waarbij de bestaande situatie in beeld gebracht dient te worden.

4 Laan van Meerdervoort 336 2

Wcie 20230802/202316486

Bouwen: het vergroten van de woning Laan van Meerdervoort 336 2 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Eerder heeft de historische studie van het pand als inspiratie gediend om tot een nieuw ontwerp voor het geheel te komen. Het uitgangspunt vormt daarbij de historische asymmetrische situatie uit 1927 en de relatie van het pand met de naastgelegen panden, zowel aan de linker- als rechterzijde en stammend uit verschillende tijdperiodes. Tevens speelt mee dat het pand zelf ook een gelaagdheid van wijzigingen door de tijd in zich heeft. De keuze voor de opzet van een topgevel en een dakschild verwijst in opzet naar de klassieke opzet aan de rechterzijde. Uitgewerkt op een meer eigentijdse manier, verwijzend naar de moderne architectuur aan de linkerzijde, is eerder door de commissie onderschreven. In aansluiting op de buurpanden is een helling van 75 graden in dit geval voorstelbaar. Om de oorspronkelijke hiërarchie te respecteren is er voor gekozen om boven de beuk van de oorspronkelijke steeg aan de rechterzijde geen schild toe te passen, waardoor het accent van het buurpand in zijn waarde blijft. De commissie heeft gevraagd het voorstel meer te relateren aan het bestaande onderliggende pand om tot een passende eenheid te komen.

De commissie vraagt voor de indeling van de topgevel terug te grijpen op het vorige ontwerp. Door de vorm van het kozijn was de verbinding met de onderliggende gevel daarbij sterker. Zij vraagt aandacht voor de positie van het kozijn in de topgevel en de afwerking en detaillering daarvan. Om een eenheid te vormen dient het kozijn in hetzelfde vlak te liggen. Met dezelfde negge als het bestaande onderliggende kozijn. De commissie geeft de voorkeur aan een rollaag rondom het kozijn om een goede bijpassende afwerking te verkrijgen. Zij vraagt dit geveldeel uit te werken met een aanzicht op een schaal 1:10 met overtuigende ornamentiek, en ook de bijbehorende doorsnede en details toe te voegen inclusief de waterslag aan de onderzijde.

De commissie vraagt in het algemeen de detaillering compleet te maken. Het schilddak wordt aan de voorzijde afgewerkt met zink en is akkoord. De dakramen dienen zo vlak mogelijk in het dakvlak te worden gedetailleerd. Als laatste vraagt zij het hekwerk aan de achterzijde binnen de lijn van de schuine kap te positioneren.

5 Loosduinsekade 170A

Wcie 20230802/202317698

Bouwen: het vergroten van de woning Loosduinsekade 170A door het maken van een kapverdieping ten behoeve van een woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft eerder ingestemd met het voorstel voor een schildkap met dakkapellen, maar kon nog niet instemmen met de architectonische uitwerking.

Geconstateerd wordt dat op de architectonische eenheid een eerder voorstel voor een dakopbouw op nummer 166 is vergund. Onderhavig plan sluit voldoende op dit plan aan. De beëindiging met een zijschild aan de rechterzijde is in dit geval een logische keuze vanwege de afwijkende architectonische eenheid van de burens. Het getekende toekomstbeeld met een dakraam ter plaatse van de risaliet is voorstelbaar.

De commissie vraagt de tekeningen compleet te maken door een aanzicht van het zijschild toe te voegen en de detaillering te voorzien van maatvoering en peilmaten. Ook vraagt zij een detail van de horizontale aansluiting van de dakkapel op het dakvlak toe te voegen, uitgevoerd met een verholten goot.

6 Mesdagstraat 15

Wcie 20230802/202317411

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van de woning Mesdagstraat 15 door het maken van een dakopbouw met dakterras en een constructieve doorbraak op de begane grond.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Het pand maakt onderdeel uit van een hoogwaardig en redelijk gaaf tweelingpand uit de jaren '20. De bestaande gevelcompositie is evenwichtig en zorgvuldig beëindigd. Een nieuwe toevoeging werd eerder denkbaar geacht, mits deze niet concurreert met en geen afbreuk doet aan de bestaande verzorgde architectuur in dit rijks beschermde stadsgezicht. Een eigentijdse invulling is voorstelbaar mits gehecht aan de onderbouw, doordat er op onderdelen gerelateerd wordt aan de bestaande metselwerk gevelwand.

De commissie waardeert de aangeleverde studie, waarin gezocht is naar een passende oplossing. Het aangepaste plan heeft aan de voorzijde een kleine setback, waardoor het zich terughoudender opstelt in relatie tot de bestaande onderbouw. De opzet is onder te verdelen in een kader met een invulling, waarbij de pui in de breedte is opgedeeld in drie dubbele ramen onderbroken door smalle baksteen penanten. De overgang van de opbouw naar het belendende pand is opgelost door het metselwerk bij de aansluiting driemaal met een steendiepte te laten verspringen. Ook in de bovenrand heeft het metselwerk een verbijzondering gekregen. Het ontwerp speelt zo in op de plasticiteit en belijning van het metselwerk van de bestaande onderliggende gevel en de baksteenarchitectuur in Benoordenhout.

De commissie onderschrijft de opzet, maar is op onderdelen nog niet overtuigd. Door het voorgestelde witte metselwerk van de penanten en de kaders om de kozijnen wordt dit visueel één element in plaats van drie ramen. Zij vraagt te bestuderen welke optie (in kleur en materiaal) de juiste balans geeft tussen enerzijds hechting aan de onderbouw, maar anderzijds ook een nieuwe opbouw laat zien zonder daarbij de onderbouw in plasticiteit te overstemmen.

Voor de entreepartij vraagt de commissie het oorspronkelijke metselwerk aan te houden. Zij stemt niet in met het wit verven van het metselwerk, zoals atypisch bij de burens is gedaan.

De achtergevel volgt in hoofdlijnen hetzelfde principe als de voorgevel. De commissie vraagt het tekenwerk verder uit te werken. De kozijnen zijn bijvoorbeeld te summier voorgesteld, de draaiende delen dienen te worden aangegeven.

De commissie constateert dat de bestaande schoorstenen op tekening ontbreken en vraagt deze toe te voegen. Het voorgestelde hekwerk aan de achterzijde is akkoord.

De detaillering oogt in het algemeen te summier en is niet compleet, de commissie mist een aantal beeldbepalende details. Ook is de detaillering niet consistent, de kozijnen worden bijvoorbeeld getekend als hout, maar aangeduid als aluminium. De commissie adviseert het aansluitdetail V2 aan te passen door een goot achter de bestaande metselwerk opstand te plaatsen, en daarmee het bestaande metselwerk met loodafdekking te behouden. Het horizontale hoekdetail van de voor- en wachtgevel dient overhoeks meer massa te hebben. Gevraagd wordt het metselwerk over de diepte van de penant op de wachtgevel door te zetten. Als laatste dient de kleur- en materiaalstaat te worden aangevuld met specificaties en kleurcodes (RAL).

7 Stationsweg 135

Wcie 20230802/202219629

Bouwen: het slopen van de woning Stationsweg 135 met behoud van de voorgevel en het oprichten van een restaurant en Short Stay Hotel van 4 bouwlagen, een gedeeltelijke tussenverdieping en een souterrain.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft eerder met de hoofdopzet van het plan ingestemd, maar zij had nog bezwaren ten aanzien van de architectonische uitwerking.

Ten aanzien van het aangepaste plan heeft de commissie twee aandachtspunten:

- De eerder gevraagde omhulling van de warmtepompen wordt wel in de bijgeleverde toelichting genoemd, maar niet op de tekeningen aangegeven. De commissie gaat ervan uit dat de omhulling zoals gevraagd alsnog op de tekeningen wordt aangegeven en uitgevoerd.
- De commissie herhaalt de noodzaak van een verdiepend historisch kleurenonderzoek om tot een afgewogen kleurvoorstel te komen. Eerder is aangegeven dat dit pas mogelijk is wanneer de steiger ten behoeve van de bouw is opgetrokken. Onder de voorwaarde dat het kleurenonderzoek en een volledige en gespecificeerde materiaal- en kleurenlijst voor de uitvoering aan haar ter beoordeling wordt voorgelegd gaat zij akkoord met het plan.

Verder komt het aangepaste plan voldoende tegemoet aan de eerdere bezwaren. Het tekenwerk is consistent, het lijstwerk en de detaillering zijn in overeenstemming met de oorspronkelijke architectuur van het pand en consequent doorgevoerd. De ontbrekende details zijn aangevuld en akkoord.

8 Tesselseplein ongenummerd tegenover nummer 45

Wcie 20230802/202117510

Bouwen: het legaliseren van een bloemenkiosk Tesselseplein ongenummerd tegenover nummer 45.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie merkt op dat het tekenwerk van het aangepaste voorstel niet consequent en samenhangend is, waardoor het onduidelijk is wat precies wordt voorgesteld. Dit staat een zorgvuldige beoordeling in de weg. Op een deel van de eerdere opmerkingen is gereageerd, maar dit heeft nog niet geleid tot een samenhangend ontwerp.

Het principe van de kiosk met vier kolommen op de hoeken, een dak met een overstek als beëindiging en een wandinvulling van open en gesloten delen door afwisselend een pui of metselwerk element toe te passen is voorstelbaar. De commissie pleit voor de leesbaarheid/ helderheid van het ontwerp de hoeken met kolommen symmetrisch te ontwerpen en detailleren.

De commissie reageert op een aantal punten zonder volledig te kunnen zijn. Zij ziet bij een volgende behandeling een complete en zorgvuldige set tekeningen en een samenhangend en consequent gedetailleerd ontwerp tegemoet.

- Het gesuggereerde groene dak wordt door de commissie toegejuicht en zij ziet dit ook graag benoemd en verder uitgewerkt.
- De voorgestelde open/ dicht verhouding in de gevels is voorstelbaar.
- Het bovenlicht is op de aanzichten zoals gevraagd rondom doorgezet, de indeling is echter nog niet evenwichtig uitgewerkt.
- De commissie vraagt een luifel met rondom hetzelfde overstek met enige maat.
- De smalle verticale strook steenstrips tussen de kolom en het kozijn aan de achterzijde is niet akkoord.
- De detaillering is niet compleet en dient in ieder geval te worden aangevuld met een detail van de onderdorpel van het bovenlicht.
- Bij de detaillering dienen maatvoering en peilmaten te worden toegevoegd.
- Kleuren en materialen moeten in overeenstemming zijn. Ontbrekende kleur- en materiaalspecificaties dienen te worden toegevoegd.
- Een voorstel voor de door de gebruiker gewenste zonwering ontbreekt.
- De commissie herhaalt haar advies als reclame-uitingen van toepassing zijn, deze samenhangend te ontwerpen en mee te nemen in de aanvraag. Indien dit niet meegenomen wordt dient er een aparte vergunning te worden aangevraagd.
- De hemelwaterafvoer ontbreekt.
- De impressies komen niet overeen met de overige tekeningen.

9 Valkenboslaan 136

Wcie 20230802/202318457

Bouwen: het vergroten van de woning Valkenboslaan 136 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Onderhavig pand maakt deel uit van een lange oorspronkelijke zeer gevarieerde gevelwand van tweelaagse woonhuizen met een per twee of drie panden ontworpen gevarieerde ornamentiek. Enkele 'paren' hebben oorspronkelijk een gezamenlijk schilddak op borstweringshoogte. De oorspronkelijk plat gedekte panden hebben een ornamentele balustrade of topaccent. Via het Haags Gemeentearchief zijn historische beelden van de straat digitaal in te zien.

De commissie constateert dat het pand samen met de twee panden aan de rechterzijde een architectonische eenheid vormt. In het verleden is het pand aan de linkerzijde drastisch veranderd en wijkt af van de oorspronkelijke opzet met balustrade. De panden van de eerder vergunde en gerealiseerde dakopbouwen op nummer 146 en 148 zijn in een vergelijkbare architectuur, het ontwerpprincipie van deze opbouwen is leidend. Bij deze opbouwen is de voet van het schilddak aan de voorzijde achter de metselwerk balustrade gesitueerd, in plaats van het optrekken van een borstwering waarop het schilddak wordt geplaatst zoals aan de linkerzijde. Voor de helling van het schilddak dient hetzelfde te worden aangehouden als vergund op nummer 146 en 148.

De commissie constateert dat de nu voorgestelde aansluiting aan de linkerzijde niet mogelijk is vanwege de hoektoren. Aan deze zijde dient met een zijschild te worden aangesloten. Eventueel op afstand van de voorgevel met een blinde zijkapel of inspringing, zoals ook verderop in de straat is uitgevoerd. De totale hoogte van de opbouw oogt fors en dient te worden teruggebracht naar een minimale functionele binnenmaat.

Ook voor de indeling van de voorgevel vraagt de commissie de typologie van het vergunde plan van nummer 146 en 148 aan te houden. Om het gevelbeeld te kunnen beoordelen vraagt zij een toekomstig straatbeeld over de nummers 134 tot en met 144 aan te leveren.

Gezien de impact van de gevraagde wijzigingen op de architectonische uitwerking (detaillering, materialen en kleurstelling) van het plan, zal de commissie dit pas beoordelen als de typologie aangepast is. Zij vraagt voor een volgende behandeling de detaillering compleet te maken en af te stemmen op de referentieplannen.

10 Velpsestraat 3

Wcie 20230802/202320251

Bouwen: het maken van een vierde bouwlaag met buitenruimte ten behoeve van een nieuwe woning op de woning Velpsestraat 3.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Als eerste dakopbouw op dit architectonische ensemble is het voorliggende plan leidend voor toekomstige dakopbouwen op het blok. Het doorzetten van de gevel met behoud van de dakluifel acht de commissie voorstelbaar, het volume oogt echter te fors en uit verhouding. Zij vraagt te bestuderen hoe de opbouw verfijnder en beter in verhouding wordt gebracht ten opzichte van de onderbouw. Bijvoorbeeld door de positie en vormgeving van de dakluifel. Dit dient in een toekomstbeeld te worden aangetoond en uitgewerkt. Naast het zoeken naar een architectonische oplossing om het volume visueel te drukken vraagt de commissie de hoogte te beperken tot de minimale functionele binnenmaat en daarbij ook kritisch te kijken naar de detaillering van het dakpakket.

Voor de indeling van de achtergevel dienen loodrechte projecties te worden aangeleverd. In plaats van een schuifpui vraagt de commissie openslaande deuren toe te passen en de afmeting af te stemmen op de onderliggende gevelindeling.

De commissie constateert dat het tekenwerk niet consistent is en vraagt de tekeningen onderling af te stemmen. De horizontale detaillering ontbreekt en dient te worden aangeleverd. Ook dient de detaillering compleet te worden gemaakt met maatvoering en peilmaten. Er dient een volledige opgave en specificatie van de gebruikte kleuren (RAL) en materialen te worden bijgevoegd, afgestemd op oorspronkelijke kleurstelling. Gezien bovenstaande opmerkingen is de detaillering, materialisering en kleurkeuze bij deze behandeling niet nader beoordeeld.

Margien Oepts

Plv. voorzitter Welstands- en Monumentencommissie